

26. Ulusal Özel Eğitim Kongresi
5-8 Ekim 2016
Anadolu Üniversitesi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Okulöncesi Dönemdeki Otizmlı Çocuklara Yönelik Hazırlanan Bir Aile Eğitim Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi

**Oktay Taymaz Sarı
Ayşe Batuk
Müslüm Yıldız
Emre İpekli**

Bu çalışma okulöncesi dönemdeki otizmlı çocuklara yönelik hazırlanan kapsamlı bir “Aile Eğitim Programı”nın etkililiğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Bilindiği gibi aile eğitim programları aracılığıyla yapılan çalışmalar, ebeveynleri tedavi planına müdahil edip ve bu doğrultuda çaba göstermelerine yardımcı olarak ailelerin kendilerini daha güçlü hissettiklerini açıkça ortaya koymaktadır.

Çalışmaya İstanbul ilindeki MEB’e bağlı kurumlarda eğitim gören 20 çocuk ve aileleri katılmıştır. Çalışmada veri toplamak amacıyla, “Kişi Bilgi Formu”, “Ev Ziyareti Gözlem Formu”, “ABC Otizm Davranış Kontrol Listesi”, “Ankara Gelişim Tarama Envanteri” ve “Portage Erken Eğitim Kılavuzu” kullanılmıştır.

Hazırlanan Ev Eğitimi Eğitim Programı bireysel aile görüşmeleri, aile eğitim seminerleri ve ev ziyaretlerinden oluşmaktadır. Program hazırlanırken, çalışmaya katılan her çocuğun yetenekleri, gelişimsel yetersizlikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınmıştır. Programa alınacak çalışmalar, aile görüşmelerinden çocukların öncelikli ihtiyaçlarına yönelik alınan geri bildirimlere göre oluşturulmuştur. Aileden gelen soruların cevaplandırıldığı ve problem davranışa yönelik somut önerilerin getirildiği bu görüşmeler ortalama 50 dakika sürmüştür. Her aileye çalışma süresince dört defa ev programı verilmiştir. Ailelere verilen “Ev Programı Çizelge Formu” araştırmacı tarafından takip edilmiş, anlaşılabilen yerlerde canlandırma, model olma gibi farklı öğretim teknikleri kullanarak ailelerin sorularına cevap verilmiştir. Aynı zamanda tüm katılımcıların bir araya geldiği ve ortalama 120 dakika süren aile eğitim seminerleri gerçekleştirilmiştir. 6 kez gerçekleştirilen bu seminerlerde otizmlı çocuklara yaklaşımla ilgili eğitim videoları paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra ailelere uygun oldukları tarihlerde ev ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bu sayede ebeveynlerin programı doğal ortamında nasıl uyguladıklarına dair fikir sahibi olunmuş ve çocukların ev ortamında gözlenmesine imkân sağlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ailelerin Ev Eğitimi Programından fayda görme oranlarına bakıldığında, %60’ının yüzde elli, %30’unun yüzde yetmiş beş ve %10’unun yüzde yüz fayda sağladığı görülmüştür. Ev ziyaretlerinde yapılan gözlemlerde ailenin çocukla doğru iletişim tekniklerini kullanma durumları incelendiğinde ise tamamının çocuğuyla göz teması kurduğu, %60’nın çocuğuyla iletişim kurarken göz hizasına indiği, %80’nin yönerge vermeden önce çocuğun dikkatini çektiği, %70’inin çocuğun uygun davranışını pekiştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Aile eğitim programı, otizm